

NUOKUT

2/2013

Johtokunta 2013

Puheenjohtaja

Jari Parkkisenniemi
Sepänkatu 13 A 1, 40720 Jyväskylä
puh. 050 355 5087
jariarkkis@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Asko Hämäläinen
Kuoppaniementie 100, 41325 Laukkavirta
puh. 040 577 0318

Kirsi Tarvonen, sihteeri
Varvikontie 120, 41230 Uurainen
puh. 050 9110 502
tarvonenki@yahoo.com

Hanna Närhi
puh. 045 670 9555
hahelminen@gmail.com

Kati Heinänen, koulutusvastaava
puh. 050 307 6803
kati.heinanen@luukku.com

Harri Laurila
laurila.harri@luukku.com

Seija Leppänen, rahastonhoitaja
Uudensillantie 20 41660 Toivakka
puh. 050 365 4637
seijaleppanen00@gmail.com

Varajäsenet

Tiina Lehtomäki
Uudensillantie 20 41660 Toivakka
puh. 0400 647 066
lehtomaki.tiina@gmail.com

Jaana Järvinen
puh. 0400 366 800 (iltaisin)
powerpfote@gmail.com

Minna Moisio
Hirvenpolku 7, 40720 Palokka
puh. 040 773 6865
minna.moisio@gmail.com

Anu Flyktman
puh. 050 910 7868
anu.flyktman@hotmail.com

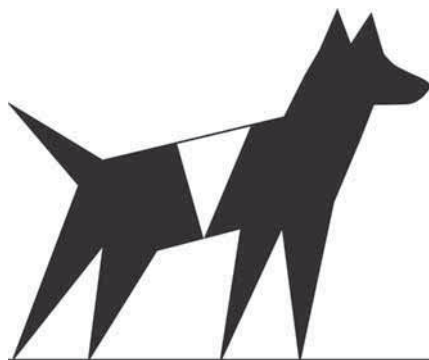
Kilpailu-, koulutus- ja vetokoirajaosto
Kati Heinänen, kokoonkutsuja
Asko Hämäläinen
Hanna Närhi
Marja Muhonen
Tiina Lehtomäki
Harri Laurila
Jaana Järvinen

Pelastuskoirajaosto
Jari Parkkisenniemi

Näyttelyjaosto
Susanna Uusitupa-Kärppä
puh. 040 836 8845
susanna.uusitupa@didaktics.com
Kirsi Tarvonen

Jäsensihiteeri Anna Rimppi
anmarikki@gmail.com

WWW-sivut, Nuokut-lehti Jaana Pinson
nuokut@gmail.com

K-S Palveluskoirayhdistys ry

Keski-Suomen Palveluskoirayhdistys ry on toiminut aktiivisesti vuodesta 1946. Yhdistyksessä on n. 120 jäsentä (2012). Yhdistyksen sisällä toimii kolme jaostoa: kilpailu-, koulutus- ja vetokoirajaosto, pelastuskoira- sekä näyttelyjaosto.

Yhdistyksellä on oma maja Koirakorpi Lievestuoreella. Saunallinen maja on vain jäsenien käytettävissä. Majan ympäristössä on harjoittelumaastoa ja tottelevaisuuskoulutukseen sopiva valaistu kenttä.

Yhdistys järjestää tottelevaisuus-, maasto- ja pelastuskoirakoulutusta sekä talvisin mahdollisuuden harrastaa valjakohiihtoa. Näiden lisäksi yhdistys järjestää palveluskoirakokeita, tottelevaisuuskokeita, kursseja, luentoja.

Talkoissa tavataan!

Reipasta ja innokasta vapaaehtoiskäkeä tarvitaan monenmoisiin tehtäviin:

- Jyväskylän kv-näyttelyn lipunmyynti
- Koirakorven kunnostustyöt: puutalokoot, mökin ja kentän kunnostus
- kokeiden järjestäminen (henkilöryhmä, jäljen tamppari, sihteeri, kulluttaja...)
- kanttiini
- koulutusten, kurssien, maastoharjoitusten vetäminen
- Match Show

Hyvän mielen lisäksi talkoolaisuudesta irtoaa muitakin mahtavia etuja:

- tutustut yhdistyksen toimintaan ja jäseniin
- pääset mukaan kisojen kulissemiin
- Jyväskylän näyttelyn lipunmyyntitalkoo antaa luvan käydä myös näyttelyssä
- laajennat koirapiiriäsi
- vietät mukavan hetken irti arjesta
- pidät yhdistyksen toimintaa omalta osaltasi monipuolisena ja vireänä
- kohotat yhdistyksen yhteishenkeä

Jyväskylän kansainvälinen koiranäyttely 16.-17.11.

K-S Palveluskoirayhdistyksellä on näyttelyssä vastuualueena lippujen ja luetteloiden myynti. Tarvitsemme jäsenistöä talkoihin viikonlopuksi. Tule mukaan edes yhdeksi päiväksi - siitä olisi suuri apu.

Talkooväkeä tarvitsemme 25 henkilöä per päivä, lisäksi perjantaksi kehärakennukseen muutama innokas. Perjantaina kehiä rakennellaan jo päivällä, mutta pääporukka tulee klo 16 jälkeen.

Palkaksi saa ruokaa ja pulla/sämpyläkahvit sekä ison kasan hyvää mieltä.

Ilmoittautumiset ja lisätietoja:

Kirsi Tarvonen, tarvonenki@yahoo.com
Minna Moisio minna.moisio@gmail.com

Koirakorpi jäsenten käytössä

Yhdistyksellä on viihtyisiä mökki Lievestuoreella. Vain yhdistyksen jäsenet voivat vuokrata paikkaa treeneihin tai K-S PKY:n jäsenille tarkoitettuihin leireihin/koulutuspäiviin.

Koirakorven upealta terassilta on näkymä nyt valaistulle koulutuskentälle. Reipas talkooporukka pisti tuulemaan ja Koirakorpi koki valaistumisen syyskuussa. Pihamaalla on myös viihtyisiä katos sekä nuotiopaikka.

Mökissä on puusauna, keittiösyvennys ja tuppa, erillinen huone, kaasuliesi ja -jäkäkaappi, kaivovesi sisälle asti, muutamia ruoanlaittoastioita (ota omat ruokailuvälineet), runsaasti patjoja ja kaksi sohvaa sekä ulkokuusi. Vuokraaja on velvollinen siivoamaan mökin käytön jälkeen.

Kun haluat varata Koirakorven käyttöösi, katso kalenterista, onko haluamasi aika vapaana. Käyttäjätunnuksella voit katsoa kalenteria, mutta et tehdä varausta tai peruutusta.

Kalenterin linkki: www.paivyri.fi

Käyttäjätunnus: Koirakorpi

Salasana: Varaukset

Muutokset kalenteriin ja Koirakorven varaukset:

Tiina Lehtomäki, [lehtomaki.tiina\[at\]gmail.com](mailto:lehtomaki.tiina[at]gmail.com) tai puh. 0400 647 066.

Viestilläkin tavoittaa, ja Tiina ottaa yhteyttä varauksen tekijään.

K-S PKY:n edustajat menestyivät upeasti piirinmestaruustokossa Keuruulla 22.9.

ALO voittaja Asko Hämäläinen & Evergrey's Bea 184/200 p *
AVO hopeaa Annastiina Lehtonen & Giramin Dillon 178,5/200 p *
AVO 5. sija Anniina Huovinen & Jekku 146/200 p
AVO 6. sija Sari Mehtovuori & Stemma's Carma-Xenya 143/200 p
VOI hopeaa Marja Rantala & Tending Inflame 244,5/320 p
EVL ja yksilömestaruuskultaa Katja Kiviaho & Tending Airborne 302/320 p *
EVL ja yksilö-hopeaa Hanna Närhi & Tending Dayfly 299,5/320 p

Kokonaisuudessaan joukkukultaa tuli lähes 60 pisteen marginaalilla hopea-joukkueeseen! Hyvä meidän joukkue! Joukkueeseen laskettiin tähdellä * merkittyjen tulokset eli 2 parasta alo/avo ja yksi paras voi/evl.

Keski-Suomen piirinmestari opastuskokeessa

Esko Karmala & Opas Etta 279 p 1-tulos, 2 sija ja piirinmestari

Erikoisjälki (PAEJ, koulutustunnus FH) on jäljestämiskoe, jossa koiran suoritus arvostellaan koko jäljestämisen ajan. Kokeessa ei ole tottelevaisuusosuutta. Jälki tehdään yleensä pellolle tai muuhun avoimeen maastoon. Koeluokkia on kaksi. Koiran tulee seurata jälkeä tarkasti ja hyvin maavainuisesti. Jokainen poikkeama jäljeltä alentaa arvosanaa.

Tämä mielenkiintoinen kansainvälinen koemuoto on ollut Suomessa koelajina vasta vuodesta 1995. Lajin harrastaminen vaatii harjoituspaikoiksi peltoja, joille ei aina ole kovin helppo saada lupia ja esimerkiksi viljan ja heinä kasvuaajat vaikeuttavat harjoitusolosuhteita.

FH-jäljentekokurssilla 14.5. oli osallistujia 25. Saimme paljon tietoa ja taitoa lisää, uusia kontakteja, talkoojia, kisaajia. **HIENO!** Kiitos Petri Vänni! Olet aivan PRO!

Yhdistyksen tottelevaisuustreenit alkamassa JATtilassa Killerillä taas marraskuussa. Seuraa ilmoittelua yhdistyksen nettisivuilla www.kspky.org ja facebookissa.

Lisätiedot:

kati.heinanen@luukku.com tai puh. 050 307 6803.

Puheenjohtajalta

Vuosi on ollut jälleen menestyksessä jäsenillemme monessakin suhteessa. Onnittelut vielä kaikille huikeasta menestyksestä arvokisoissa! Menestystä on hyvä juhlia tulevaisuuden pikujouluissamme isolla joukolla viime vuoden tapaan.

Yhdistyksemme tärkein yksittäinen tulonlähde eli Jyväskylän KV-näyttely on ovelta. Näyttelyyn on tänäkin vuonna ilmoittautunut jo kohtalaisesti talokoolaisia. Vielä mahtuu viime hetkelläkin mukaan, jottei työtaakka muodostu pienelle porukalle kohtuuttoman suureksi. Näyttelyn tuotto järjestäville yhdistyksille on ollut laskussa pääosin näyttelypaikan kohonneista kustannuksista johtuen. Tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa näyttelyn taloudellinen merkitys yhdistyksellemme pienenee ja talouttamme tulee suunnitella tarkemmin. Syyskokouksen yhteydessä on hyvää aikaa keskustella tästäkin koko jäsenistöllä.

Tällä hetkellä meillä on suunnitellun alla ensi vuoden toiminta. Jos sinulla on toiveita, ajatuksia tai intoa järjestää yhdistyksen nimissä tapatumia tai kokeita, niin ota yhteyttä johtokunnan jäseniin tai suoraan kilpailu-, koulutus- ja vetokoirajaostoon. Yhdistyksen perusajatuksena on tarjota jäsenille toimintaa ja parhaiten tämä toimii silloin, kun jäsenet kertovat toiveensa tai lähtevät rohkeasti mukaan järjestämään!

Erinomaista syksyä ja talven odotusta kaikille! Syyskokouksessa tavataan!

Jari Parkkisenniemi

NOM Tanskassa

Matkasimme Kitn kanssa palveluskoirien pohjoismaiden mestaruuskisoihin syyskuun puolivälissä. Team Spirit oli korkealla jo heti, kun tapasimme joukkueen kanssa Turun satamassa. JoJo Tarja jakoi maajoukkuepuvut ja meidän peruukki-team sovitteli sinivalkoiset kutrit kuntoon. Matka kohti Tanskaa sai alkaa! Lokakuun palveluskoiralehdessä on Tarjan kirjoittama hieno ja kattava kisakertomus. Lisäksi facebookista löytyy joukkueen sivu NOM 2013 Team Finland. Näistä kannattaa lukaista joukkueen kuulumisia, tuloksia ja sääntöjä. Kuviakin on jos jonkinlaisia!

Treenipäivä Tanskassa kertoi paljon, mitä oli tulossa. Metsiä vähän, ihmisiä paljon, liikkumista ei rajoitettaisi kisapäivinä mitenkään eikä metsiin saa viedä edes toivomuksia, että alueella ei ulkoiltaisi kisapäivinä. Metsissä ei saa liikkua anivarhain aamulla, koska se voi häiritä lähiseudulla asuvia. Siksi siis

Virallisissa harjoituksissa peruukit heilui. Suomen joukkue sai kiitosta kisapaikalla Iloisesta joukkuehengestä ja rekvisiitasta. Mukana oli niin peruukkeja, kasvovärejä, pikkulippuja kuin suomi-kynsiäkin.

molempina kisapäivinä ensin tottisi tai esineruutu ja vasta sen jälkeen jäljelle. Metsät olivat kangas- & heinä-pohjaisia (korkeaakin heinää), osa kovin karuja, täynnä polkuja, osa järkyttävän tiivistä pientä puustoa. Metsäteitä meni siellä täällä, tietysti koska alueet pieniä.

Ensimmäisenä kisapäivänä Kit teki kokeen parhaimman tottelevaisuuden (78/80p). Tottelevaisuus sisältää, toisin kuin meillä, vain ryhmässä paikkamakuun, luoksetulon, seuraamisen, liikkeestä maahanmenon ja seisomisen sekä noudon 2kg kapulalla. Arvostelijoina on jokaisessa osa-alueessa 2 tuomaria eri maista (S, DK, N ja FI) ja keskiarvo pisteistä jää voimaan. Eri osa-alueilla on lisäksi eri kertoimet, joten koko 2-päiväisen kokeen lopupistemaksimi on 680p.

Tottiksen jälkeen lähdimme jäljelle, joka on NOMEissa 2km pitkä ja 2h vanha sisältäen kulmaa, tien ylitystä, metsien vaihtelua. Jälki alkaa 50m pitkältä ja 30m leveältä alueelta, josta koira nostaa jäljen ilman sille annettua hajua jäljentekijästä. Lähdestä saimme ensimmäisenä päivänä 57/60p. Jäljen tekijä on jättänyt reitille 7kpl 1x10cm kokoisia luonnonkeppejä, joista jokaisesta saa 20p. Jäljen lopussa on iso keppi, noin 4x30cm, jonka ilmaisu päättää ajanoton ja jostain lähipuskasta kisaajan luokse saapuu keppien vastaanottoja. Aikaa koko suoritukseen on tunti.

1. päivän jälki meni ihan nappiin, kaikki kepit löytyi ja pisteitä 200/200. Maasto oli mitä vaihtelevinta metsää: kangasta, korkeaa heinää, tien ylityksiä, helppokulkuinen, vaikka-

Kiitos K-SPKY monivuotiset kisatalkoojat - kotikisoista saatu kokemus on aina auttanut eteenpäin!

Kiitos Kitn yhteistyökumppanille Nutrolinen Nivel! Yhdessä fyssari Tanja Kottin hoidon kanssa ihana todeta, että Kit on paremmassa kunnossa kuin aikoihin!

Kiitos kotijoukot ja treenikaverit, yhdessä nämä tulokset tehdään! Erityisesti kiitos Marjoille mitä kummallisimmista treeneistä! Kiitos Anniinalle ja Katille laiduntreeneistä!

Kiitos Kitn kasvattajat Riitta ja Pekka sekä Kitn "äiti" Anki kaikesta tuesta, avusta ja kannustuksesta sekä tietysti Kit-pienestä!

kin haasteellinen. Olimme reippaita, aikaa meni vain 30min. Kepit oli todellakin pieniä, hyvin maastoon uppoavia, ja iso loppukeppi puolestaan muiden karahkojen joukossa.

Ekana päivänä 12 jälkikoirasta 3 koiraa ei saavuttanut jäljellä tulosta, eksyivät muiden metsässä liikkujien jäljille. Olin iloinen, että meidän jäljellä ei ihmisiä näkynyt, vaikka jälki meni aivan teiden & asutuksen vieressä. Autoja ajoi ohi hyvin läheltä jälkeä. Osalla kisaajista jäi myös keppejä metsään, Kitn lisäksi vain 4 koiraa löysi kaikki kepit.

Toisena päivänä oli vuorossa esineruutu jossa 4 esinettä koiralle löydettävä. Alue oli metsässä, jyrkässä alamäessä (olivat Tanskasta löytäneet korkean mäen!), kooltaan 50x50m. Vettä satoi kaatamalla. Esineet olivat lompakko, kenkä ja pari kankaista litteää nyyttiä kooltaan noin 8x10cm. Aikaa on 5 min, josta Kit jätti minuutin käyttämättä, jes! Kaikki esineet nousivat, arvosanat 9,5 ja 10 eli pisteitä 78/80, jälkikoirista parhaat pisteet. 2 hakukoiraa saavutti saman pistemäärän, kukaan ei parempia

2. päivän jälki alkoi omituisesti: Kit ei aluksi löytänyt jälkeä etsintäruudusta. Toisella kerralla jälki löytyi ja pisteitä 42/60. Myöhemmin selvisi, että samalla alueella oli 1. päivänä myös jälki, joten Kit oli nostonut edellispäivän jäljen ensin, koska selvästi

... jatkuu sivulla 6

Palveluskoirien Pohjoismaiden mestaruuskisat (NOM) pidettiin Tanskassa 13.-15.9. Hopean taistelivat viestillä ssn Riesig Bereit, ohj. Tiina Lehtomäki (eturivissä 2. vas.) & Seija Leppänen (eturivissä 1. vas.) ja jäljellä bcn Tending Dayfly ohj. Hanna Närhi (eturivissä keskellä).

NOM-fiiliksiä

U skomattoman hieno reissu Tanskaan pohjoismaisiin mestaruuskisoihin on takana. Mieleen painuvien osien Toivakan tytöille taisi olla Tukholman satamasta ulos ajo. Suunta piti olla Göteborg, mutta ei semmoisia viittoja ollut missään. Väärällä kaistalla ollessamme huomasimme viereisellä kaistalla meidän joukkueen johtajan Tarjan, joten kaistaa vaihtamalla kohti uusia seikkailuja. Kokeneet NOM-kävijät olivat ottaneet lällärit mukaan ja niihin sitten aina puhuttiin ja ohjeita tuli kyllä kiitettävästi. Kiitos Junttojen pariskunnalle suunnistusavusta. Huh, meinasi olla hiki tukassa monessa kohdassa. Autoja baanoilla nääs hieman enemmän kuin meidän kylällä Toivakassa ja se vauhti, millä piti ajaa!

Perillä oltiin ajoissa ja ilman isompia haavereita. Treeni-ai-kaa oli hyvin ja tanskalaiset olivat järjestäneet meille hienot maastot harjoitteluun. Järjestelyt pelasivat ja tunnelma koko kisan aikana oli todella hyvä.

1. päivänä viestiosuus juostiin niin kuin Suomessa 5 pät-kässä, matka on muutama sataa metriä pitempi kuin meillä. Se ei koirien tahtia haitannut. Kaikki viestikoirat juoksivat: 3 suomalaista ja 1 ruotsalainen. A-pisteellä ohjaajat kehuskeli-vat eväillä ja sillä, että heillä on niin raskasta ja vaikeaa, kun pitää jännittää. Sen sijaan meillä, jotka talsimme kohti B-, C- ja D-pistettä, ei ole yhtään raskasta eikä vaikeeta. Dyynejä vaan kavuttiin ylös ja alas. Voi sitä punkkien määrää heinikossa! Kotiin tullessa poistin Haltista 8 punkkia ja jo eka päivän jälkeen 3 hotellihuoneesta.

1. päivän ohjelmaan kuului myös tämän ”normaalien ou-dompien mestaruuskokeiden” tottelevaisuusosuus. Halti oli täpökkäänä tottiksessa, mutta se pirulainen jätti maahan-me-non tekemättä, joten se maksoin meiltä paljon pisteitä.

2. päivän ohjelmaan kuului viestin juoksu sekä esine-etsin-tä. Viesti juostiin 4 osassa. Kaikki koirat juoksivat - jännitys-tä ei puuttunut. Halti alkoi ilmeisesti lämpenemään vasta toisena päivänä, sillä sen suusta lähti pillin ääni C-pisteen lä-hetyksessä ja siitä tuli hurjasti pistemenetyksiä. Mutta tyyty-väinen saa olla, että koira kulki ja jaksoi todella hyvin tehdä hommia molempina päivinä. Viestiradat olivat erittäin haas-tavia ja jos meillä yritetään ja tehdäänkin suoria ratoja, sem-moisia ei Tanskaan todellakaan saa. Oli teräviä kulmia ja

laukkaradan ylityksiä sekä ysikymppien kulmia polkuja ja puroja. Hiekkadyyniä sekä heinikkoa, vähän oli metsääkin saatu mu-kaan.

2. päivän viestiosuuden D-pisteestä näki n. 300 m, kun koi-rat laskettelivat heinittyneitä hiekkadynejä ylös ja alas. Todel-la hienolta tuntui katsoa, kun koirat yksi toisensa jälkeen tulivat maaliin ja mikä fiilis porukalla, kun kaikki onnistuivat.

Esineruutu NOM-kisassa oli haasteellinen: kangasmetsäalue, jossa iso suppa ja siellä 4 esinettä. Kisassa kiinnitetään erityis-tä huomiota luovutuksiin ja siihen, että lähetät koiran aina pe-rusasennosta ruutuun. Tämähän meiltä sujui. Halti teki todella hienosti töitä ja löysi salitussa ajassa 3 esinettä ja oli myös ha-julla siitä neljännestä. 10 sekunttia lisää aikaa ja se olisi ollut myös otettavissa.

Lopputulos kuitenkin ratkaisee ja tässä tapauksessa hopea ei ole häpiä. Ruotsalainen vei kullan kolmen pisteen erolla.

Nyt on jo kotiuduttu ja treeniporukalla on juhlistettu niin SM-kuin NOM-menestystä. Kiitos ystävät, että olette olemassa ja suuri kiitos kotijoukoille mummulle, Jaskalle ja Johannalle taas tänäkin vuonna poikien hoidosta ja talon ylläpidosta. Ilman tei-dän kaikkien apua ja tukea nämäkin karkelot olisivat vain unel-maa.

Tiina, Seija & Halti

... jatkuu sivulta 4

Kit voitti hopeaa, kuten viime vuonna Norjassa. Pisteitä kertyi 633.75/680. Pistemäärän pitäisi riittää harvinaiseen Tanskan käyttövalion arvoon.

jäljesti läpi alueen ja olisi jatkanut vielä pidemmällekin. Jälki kulki aluksi metsässä parisataa metriä, sieltä nousi 1keppi. Sen jälkeen menimme loppujäljen joko metrin korkeassa heinikossa/niityllä, umpitiheässä kuusikossa, josta ei päässyt lopulta läpi kuin konttaamalla, polkuja pitkin ja mikä omituisinta paljon tiellä, metsätiellä, ison tai pienen tien aivan reunassa, ja yksi pitkä suora hevosten lämmitelyreitillä.

Koska metsissä liikkui paljon ihmisiä ja jäljen keppejä ei ole merkitty mitenkään, että tietäisit olevasi omalla reitilläsi (kepiässä ei ole päivämäärää eikä jäljen numeroa, vain joku satunnainen kirjain tai numero), meinasi monta kertaa usko loppua, että seuraamme ihan jonkun muun kuin ko. päivän kisajäljentekijän reittiä. Jäljen lopussa kuitenkin odotti iso keppi, jäljentekijä ja pisteitä 180/200 eli vain 1keppi jäi, vaikka reitti oli tosi vaikea.

Myöhemmin selvisi, että tuo puuttuva keppi jäi kohtaan, jossa jälki teki ilmeisesti silmukan ja oma usko loppui eli keskeytin Kitin jäljestyksen ja palasimme taaksepäin. Maasto oli tuossa kohtaa järkyttävän tiivistä pientä kuusikkoa, jossa eteneminen oli seisaaltaan mahdotonta. Sinne kuusikkoon jäi puolikas piilolinssikin. Jälki kävi aina metsässä, palasi tielle, metsään, tielle. Jäljentekijäkin kertoi, että hän oli edennyt juuri näin ja lopulta oli ollut mahdotonta edetä metsässä.

Että kaikkea sitä matkoilla näkee, tällaista metsää ei meillä ole vielä tullut missään vastaan. Jälkiviisaana voi todeta, että olisi vain pitänyt luottaa koiraan, että kyllä se jälki voi tuollaisessa paikassa kulkea :)

Yhdestä ohjaajan mokasta viis, mukavinta oli päästä jäljellä taas maaliin! Aikakin riitti,

käytimme 45min. Koska jälki kulki ihan omituisia reittejä ja usko oli pari kertaa jo menetetty, lopputuloksella ei ollut itselleni enää väliä, olimme tehneet hienon hienon työn! Tämä oli ehdottomasti elämämme vaikein jälki!

Iltapäivän odottelimme tuloksia. 12 koirakosta 6 jäi 2.päivänä ilman tulosta jäljeltä. Kulta selvisi hyvin pian, se meni Norjaan, jonka kisaaja teki la ja su todella hienoa työtä. Kisaaja oli meidän kanssa samassa ryhmässä koko viikonlopun, oli hienoa olla ekana onnittelemassa, kun saimme metsässä jo kullan selville. Samassa ryhmässä kisanneet tanskalainen koirakko oli lopulta neljäs ja ruotsalainen viides. Aika kovatasoinen meidän ryhmä!

Kit voitti hopeaa, kuten viime vuonna Norjassa :) Pisteitä kertyi 633.75/680. Pistemäärän pitäisi riittää harvinaiseen Tanskan käyttövalion arvoon. Olemme hyvin hyvin iloisia, onneksi Kit oli kunnossa ja saimme kokea tämän! Koskaan ei tiedä, tuleeko uusia kisoja ja arvokisaedustuksia. Jos meidän maajoukkueitaival oli tässä, hyvillä mielillä lopetamme.

Yksi tokomaajoukkue-edustus, josta joukkue-MM 4-sija. Kolme NOM edustusta, joista jokaisella reissulla Suomen joukkueen kansallisten lajien paras tulos. Jäljellä tämä on riittänyt 2011 Ruotsissa sijalle 6, Norjassa v. 2012 hopealle ja samoin hopealle Tanskassa 2013.

Lämmin kiitos, Kit-pieni, kyllä on ollut hienoja reissuja!

*Teksti: Hanna Närhi
Kuvat: Samuli Juntto*

Tiina, Seija ja Halti palveluskoirien SM-kisoissa

Kullan syrjässä kiinni

Jännää oli, ratkaisu meni ihan viime metreille. Malinois Tilli tempaisi 29 p. esineistä. Tiesin, että Haltin pitää nostaa 3 esinettä. Pisteistä mulla ei ollut siinä vaiheessa tietoa. Oman pään kasassa pitäminen oli vaikein tehtävä, mutta kieltäydyin ajattelemasta mitään muuta kuin, että tehdään tää suoritusta ja katsotaan, mihin se riittää.

Lähetin koiran ruutuun keskeltä suoraan eteenpäin niin kuin aina. Koirahan sitten lähti suoraan oikeaan etukulmaan. Siinä sitten 10 sekuntia mietin, että mitä p... tuo touhuu ja ehdin jo ajatella, että tää on sit tässä. Päätin kuitenkin "arkiäänellä" kertoa, että takaisin on tultava ja sitten otettiin homma uusiksi.

Homma sit sujui, 3 esinettä nousi, mutta ohjaaja sai noottia -3 p. Ruutu pisteet 27 p. Kaikki ryntäsivät kysymään, paljonko tuli ja kun kerroin, alkoi bileet. Uskomaton tunne: yhden pisteen turvin SM-kulta oli meidän! Koira pureskeli palloa auton vieressä ja me koko viestiporukka halattiin, itkettiin ja naurettiin yhtäaikaa.

Tässä on palattu arkeen. Kotihommia tehty ja työt aloitettu. Koiria jumpattu. Treeniporukalle kultajuhlat pidetty. Eikä Toivakan kunta vielääkään ole sitä rantatonttia antanut, mutta ne ei varmaan ole vielä päättäneet, että minkä järven rannalta sen antavat.

**Uskomaton tunne:
yhden pisteen turvin
SM-kulta oli meidän!**

Tiina ja Seija & Halti

Opastuksen kolmimaaottelu: Suomi, Viro, Latvia

Lokakuussa pidettiin opastuksen kolmimaaottelu Latviassa Riikassa. Suomi, Viro ja Latvia lähettivät kukin kaksi koirakkoa kilpailemaan. Suomen osallistujat valittiin ns. möllikisojen perusteella, ne ovat ”ei niin vakavia” opastuskokeita. Kolmeen kokeeseen osallistuvien kesken valittiin parhaiten menestyneet maaotteluun.

Tänä vuonna parhaiten pärjäsivät jälleen Erkki Virtanen ja Minna-Liisa Arola. He ovat olleet niin usein edustajina, että päättivät luovuttaa paikat seuraaville, jotta muutkin pääsisivät edustamaan. Samalla saadaan innostusta kokeisiin osallistumiselle.

Matkaan lähtivät siis Esko Karmala ja Erkki Juntikka sekä opaskoirat Etta ja Taavi. Mukaan lähtivät myös henkilökohtaiset avustajat että 7-henkinen kannattajajoukko. Lähtö oli satamasta Helsingistä ja lahden toisellapuolella odotti pikkubussi, jolla jatkoimme Riikkaan.

Majoittuminen ja iltapala ja sen jälkeen jännäämään seuraavanpäivän kisa. Aamulla kokoonnuimme parin korttelin päähän tiloihin, jossa esittäytyivät tuomarit, joita oli yksi joka maasta, Suomesta Timo Leppäkorpi. Arvottiin lähtöjärjestys ja sitten radalle, joka oli noin puolen tunnin mittainen kaupunkioisuus, johon kuului puistossa kulkemista ja koiran vapaana oleminen ja siitä luokse tulo. Radalla oli myös suojatien ilmaisuja ja hakemista: portaiden, ovien ja eri suuntien hakua. Radalla oli myös erilaisia esteitä, joita koiran pitää ilmaista ja ohittaa käyttäjän avustuksella. Myös seuraaminen hinnassa, kun näkövammainen on ns. talutusotteessa, kuuluu kokeeseen.

Radan päätyttyä hyppäsimme ratikkaan ja ajoimme lähtöpaikalle. Tuomarit arvostelivat aina jonkun muun maan edustajaa, ettei tuli-

si kotiinpäin vetoa. Jaossa oli sata pistettä. Voittaja oli Esko Karmala ja opas Etta, pisteitä 93. Toisena virolainen, pisteitä 91 ja kolmantena Erkki Juntikka ja opas Taavi, pisteitä 88. Kisaan kuului myös joukkuekisa, jonka Suomi luonnollisesti voitti pisteillä 181.

Maaottelun isänä toimii Juha Herttuainen.

Palveluskoirien SM-kisoissa Esko ja Etta saivat upeasti pronssia. Heillä on myös opastuskokeen piirinmestaruus 2013, kuvat alla piirinmestaruuskokeesta.

Latvialainen Servisa Sunu Biedriba-palveluskoirayhdistys järjesti Latvia-Viro-Suomi-maaottelun Riikassa 5.10. Voiton vei Esko ja Etta pisteillä 93/100. Joukkuekullan kahmaisi Suomi.

Hän on jo yli neljän vuosikymmenen ajan ollut opaskoirien kouluttajana ja asuu nykyään Latviassa, jonne on mennyt vaimonsa perässä. Juha on käynnistämässä siellä opaskoirakoulutusta. Viroon hän sen on jo tehnyt - jopa rakentanut sinne koulurakennusta, jossa koulutus olisi mahdollista. Kaiken lahjoitusvaroin ja vapaaehtoistyöllä. Juhaa voidaan pitää tällä hetkellä opaskoira-asioiden edistäjänä ja promasterina.

Reissu oli iloinen ja kaikki tapahtui hyvässä hengessä. Latvialaiset olivat järjestäneet kaiken loistavasti, meillä oli jopa kaksi suomea puhuvaa avustajaa.

Ensi vuonna kokeet järjestetään Tartossa Virossa.

Esko Karmala

Motivaatio ja hallinta – avaimet hyvään

TOTTISSUORITUKSEEN

Mia Skogster järjesti tottisseminaarin Pieksämäellä 16.2.2013. Tässä on referointi kyseisenä päivänä käsitellyistä asioista. Vaikka itse olen harrastanut koirieni kanssa enemmän muita kuin pk-lajeja, seminaarissa käsitellyt asiat antoivat tukea kaikkien koiran kanssa toimimiseen. Hyvä motivointi, koiran ja ohjaajan yhteistyö sekä koiran hallinta nousivat keskiöön päivän aikana käsitellyistä asioista.

Skogsterin mielestä nykyisin ei uskalleta vaatia harrastuskoiralta perushallintaa arjessa, koska pelätään sen kisasuoritusten kärsivän hitaudesta. Vastaavasti perhekoirilta ei uskalleta vaatia hallintaa, koska pelätään koirasta tulevan onneton. Näin ollen koirat eivät opi, että ei todellakin tarkoittaa ei.

Koiralta tulisi vaatia onnistumisia myös arkielämässä hallinnan kautta. Jo koiran ollessa 4-5 kuukauden ikäinen, sille tulisi normaalielämässä tehdä selväksi perushallintaa. Koiran ei anneta tehdä virheitä, vaan niihin puututaan heti ja koiralle näytetään, mikä on oikein ja mikä ei. Kun koira tarjoaa hallintaa ja kontaktia itse, sitä keuhataan ja se palkataan. Huippusuorituksiin ei voi päästä koiralla, jolla ei ole hallintaa ja joka ei tiedä, mitä se tarkoittaa. Kun hallinta on tehty selväksi jo kotona arkitilanteissa, siitä ei enää tarvitse väantää treeni- ja kisakentillä.

Pennun motivoinnista seuraamiseen

Skogster lähti seminaarissaan liikkeelle pennun koulutuksesta ja sen motivaation kasvatamisesta heti, kun pentu tulee uuteen kotiin. Koska luelupalkkauksen opetus kestää pidempään, Skogster pyrkii opettamaan saalis-palkkausta ja motivaatiota ruoalla ja vartaloa-vuilla. Pari viikkoa koiralle kasvatetaan näin motivaatiota ja aika pian tuon jälkeen koiralle pitää saada kerrottua, ettei tärkeintä ole kuitenkaan ruoka vaan ohjaajan kanssa tekeminen. Täytyy kuitenkin muistaa, että vaikka koira olisi kuinka ahne, treenituokiota on pidettävä lyhyinä. Nykyisin tehdään aivan liian pitkiä pätkiä seuraamisen opetusta, mikä näkyy treeneissä ja kokeissa huonona vireenä huonosti motivoituneilla koirilla.

Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että ohjaaja on yleensä aivan liian aktiivinen passiiviseen pentuun nähden, kun tilanteen tulisi olla juuri toisinpäin. Ohjaajan ollessa passiivinen, koiran tulee olla aktiivinen, jolloin ohjaajakin muuttuu aktiiviseksi. Kun koira tavoittelee namikättä, tehdään nopea saalisliike, jolloin koira motivoituu ja saalistaa ruokaa yhä tavoitteellisemmin. Sen jälkeen ohjaaja muuttuu taas passiiviseksi ja harjoitus voidaan toistaa.

Palkan paikallakin on väliä hyvän seuraamisen opettamisessa. Kun pennulle on luotu motivaatio yhdessä tekemiseen, ohjaajan käsi siirtyy oikealle paikalleen sivulle. Koiraa syöttävän käden täytyy olla aina passiivinen. Oikealla kädellä syötettäessä, vasemmalla kädellä voidaan silittää koiraa ulkopuolelta ja näin opettaa koira läheisyyteen, ettei koira jatkossa väistä vasenta kättä. Myöhemmin oikeaan käteen on helppo vaihtaa ruoan tilalle lelu.

Palkka ei saa kuitenkaan koskaan tulla oikealta puolelta, vaan aina ohjaajan vasemmalta puolelta. Leluun vaihdettaessa se pyritään aina heittämään ohjaajan vasemmalle puolelle. Myöhemmin lelu siirtyessä kinaloon, niskaan tai taskuun, oikeassa kädessä voidaan pitää pientä keppiä tai muuta apuvälinettä.

(Skogster itse käytti hiusharjaa), jolla koiralle voidaan kertoa oikea paikka, ettei se opi edistämään.

Leikistä hyvään noutosuoritukseen

Pentu opetetaan leikkimään ensin hyvin yhdellä lellulla ja samalla opetetaan myös lelusta irrotus. Pääsääntöisesti koiralle ei voida opettaa mitään, ellei se osaa irrottaa. Irrottamatta jättäminen on hallintaongelma, joka luo konfliktin kaikkeen tekemiseen koiran ja ohjaajan välillä. Irrotus kannattaa opettaa vartioinnin kautta.

Koiralle, joka puree hyvin yhteen leluun, voidaan alkaa rakentamaan kahden lelun leikkiä, jossa koiran tulee kerätä molemmat lelut suuhunsa yhtä aikaa. Tällä tavalla koiralle voidaan luoda nopea nouto, kun sillä on myöhemmin kiire hakea noutokapula ja saapua yhtä nopeasti ohjaajan luo takaisin saadakseen suuhunsa toisenkin esineen, esimerkiksi pehmeän pallon. Alkutreeneissä ohjaaja luo koiralle painetta hakea kaksi lelua yhtä aikaa suuhunsa henkisen stressin kautta; ohjaaja ei ole tyytyväinen koiraan ellei tällä ole molempia leluja suussaan. Tämä tapa on kuitenkin vaikea, eikä se sovi koirille, joilla on muutenkin levoton ote tai koira

on haluton ottamaan leluja tai kapulaa suuhunsa.

Kapulan pitämisharjoitukset tehdään erikseen. Nuorelle koiralle opetetaan valmistelevia apuja myöhempiä pitotreenejä varten luomalla kädellä vetoa kaulapantaan leikin aikana. Koira saadaan näin istumaan kesken leikin, jolloin sille voidaan luoda rauha ja palkata se sitten. Istu-käskyä ei siis tarvitse antaa, mikä voisi vaikuttaa heikentävästi kapu-

lan pitämiseen. Palkka ei myöskään saa tulla edestä, ettei sillä luoda koiralle odottavaa tunnetilaa, mikä voisi vaikuttaa kapulan pitämiseen löysentävästi. Pääasia on, että koiralla olisi aina mahdollisimman hyvä ja rauhallinen olo ihmisen edessä.

Noutoon kuuluu monta osa-aluetta (nouto, vauhti, pito, luovutus) ja koiran tulee hallita niissä eri tunnetiloja, siksi nämä kaikki olisi hyvä treenata erikseen kuntoon, ennen kuin ne yhdistetään yhdeksi liikkeeksi. Jos koiran ote on löysä, kapulaa voidaan taisteluttaa ja saada saalistuskäyttäytymisellä parempi ote koiralle. Yleensä ohjaajan oman vartalon kontrollointi auttaa nouto-ongelmiin.

Esteiden opetus apurimoilla ja eteenlähetys

Esteitä koiralle opettaessaan Skogster neuvoo seminaarissaan, että tärkeää on koiran opettaminen keskittymään, hyppäämään korkeutta sekä pituutta yhtä aikaa. Skogster käytti esteiden opetuksessa apurimoja molemmiin puoliin pk-estettä mallintaakseen koiralle esteen suuruutta.

Esteiden opetus aloitetaan matalasta ja vähitellen korotetaan estettä koiran osaamisen

mukaan. Se ei saa alkaa jännittämään esteitä. Jos koira tekee virheen, siihen puututaan keskeyttämällä suoritus heti, kun koira ehtii maahan. Suoritus uusitaan ja tarvittaessa helpotetaan, jotta koira onnistuu. Apurimoja voi käyttää myös A-esteellä apuohjaajan kanssa. Rimoilla estetään koira hyppäämästä harjalta maahan pakottamalla koira alittamaan rimat harjan ylityksen jälkeen. Lähtökohtaisesti koira on tapaeläin ja opittuun yhden tekniikan, se toteuttaa sitä.

Ennen kuin esteisiin liittyy noudon, koiran tulisi osata esteiden suoritus turvallisesti korkeinakin sekä nouto irrallisena hypyistä. Kun lähdetään liittämään noutoa esteisiin, este lasketaan matalaksi uudestaan, koira istutetaan esteen taakse pallo suussa ja kutsutaan se luo. Seuraavaksi lähetetään koira läheltä estettä tekemään noutoliike patukan avulla, sitten kauempaa. Apuja käyttäen koira ohjataan hyppäämään takaisin. Lopulta esteet voidaan suorittaa noutokapulan kanssa, kuten noudossa on opeteltu.

Eteenlähetysten opettelussa koiralle opetetaan ensin maahanmeno. Ensimmäisen opetellaan ohjaajan lähellä ja vähitellen matkaa pidennetään. Apuohjaaja voi käyttää avustamassa, ettei koira pysty tekemään virheitä. Käskyn lisäksi voidaan käyttää vartaloapua, jonka jälkeen luodaan jännite. Vasta kun koiran kyynärät koskevat maahan, merkataan tehty suoritus oikeaksi. Koiran vapautukseen liitetään aina selkeä vartaloapu. Kun tätä toistetaan 5-10 kertaa treenin aikana, koira oppii tarjoamaan maahanmenoa, jolloin voidaan ottaa mukaan hallinta. Tavoitteena on, että koira osaa mennä maahan ja pysyä siellä, jännitteen jälkeen se vapautetaan.

Eteenlähetys tehdään aluksi pienen matkan päästä ja vähitellen matkaa pidennetään. Eteenlähetysten palkkana on aina lelu kentän päässä. Seuraavaksi palkan viemisen jälkeen tehdään seuraamista, mahdollisesti nouto ja sen jälkeen eteenmeno. Myöhemmin kapulatelieeseen yhdistetään eteenmenokäsky. Seuraavassa vaiheessa palkan viemistä ei näytetä koiralle, mutta eteenmenosta muistutetaan treenin aikana. Kuolleet lelut tehdään näin kiva asia, joka on aina treenin päätös. Eteenmenoja tehdään 5-10 harjoitusta 3-5 kertaa viikossa.

Kun maahanmeno ja eteenmeno onnistuvat erikseen, ne yhdistetään toisiinsa. Aluksi apuohjaaja on vievinaan koiralle palkan pienen matkan päähän kaivettuun kuoppaan. Ohjaaja lähettää koiran eteenmenoon ja käskyy koiran maahan 10-15 metrin päässä ja palkkaa koiran itse. Seuraavilla 1-3 kerralla koiralle tehdään eteenmeno suorapalkalla, sitten uusitaan maahanmeno ja taas tehdään suorapalkkaamista eteenmenosta. Seuraavana päivänä maahanmeno tulee jo koiralta nopeammin ja matkaa voidaan vähitellen pidentää. Tulee kuitenkin huomioida, että koira tulee käskää maahan ennen kuoppaa, jonne palkka suoriin eteenmenoissa piilotetaan. Apuohjaajan rooli on tässä vaiheessa tärkeä, koska hän vie palkan takkinsa sisässä koiran siitä näkemättä, taputtelee aina kuoppaa ja joko laittaa palkan sinne (suorapalkka) tai ei laita (maahanmeno).

Kokeisiin?

Skogster painotti seminaarissaan, ettei pakotteita tarvitse käyttää koiran koulutuksessa, kun hallinta ja käskyt ovat koiralle tuttuja jo normaalielämästä. Kun koira osaa tottisi liikkeit yksittäisinä hyvin, ne punotaan yhteen kisasuorituksiksi. Joitakin liikkeitä voidaan jättää satunnaisesti välistä pois, mutta kaavan tulee olla liikkeissä aina sama kuin kisoisakin.

Kun koira nauttii ohjaajan kanssa työskentelystä ja tunnetila on hyvä, otetaan mukaan häiriö ja perusasennot + kontakti -treeni. Koiran tunnetilaakin voidaan kontrolloida. Jos se saa aina vilkuilla häiriötä, se myös oppii sitä vilkuilemaan. Koiran kanssa voidaan aluksi näissä tilanteissa kommunikoida, mutta kun sen jo pitäisi olla oppinut olemaan välittä-

mättä häiriöstä ja se silti vilkuilee ympärilleen, voidaan koiralle antaa jo kunnan pakote ja perään kunnan palkka. Koiralle pitää tehdä kuitenkin mahdollisimman helpoksi seuraava onnistuminen, ettei se menetä itsetuottamustaan. Skogsterin mukaan 1-2-vuotiaasta koiraa lähdetään vasta hallitsemaan eikä sen ikäinen koira ole vielä valmis kokeisiin.

Kokeisiin valmistauduttaessa tulee koiralle ja itselleen asettaa realistiset tavoitteet, mihin koirakko kykenee, esimerkiksi onko parempi rento, hidas ja halukas suoritus vai nopea, paineistunut suoritus. Kun koiran ja ohjaajan suhde on kunnossa, koira tekee hyvin vanhanakin. Paineistamalla suhde koiraan vain heikkenee. Pitää myös muistaa, mikä on pistemenetysten kannalta merkitsevää.

Skogsterin seminaari oli erittäin hyödyllinen ja suosittelinkin sitä jokaiselle koiraharrastajalle henkilökohtaisesti käytäväksi. Kyllähän kaikki tiedämme asioista paljon jo ennestäänkin, mutta kuten koirammekin, huomaamattamme aina palaamme siihen ensin opittuun ja juuri tällaiset seminaarit ovat niitä hyviä herätyksiä, että nyt pitäisi ajatusmaailmaa taas uudistaa.

Tiina Karvonen

Sari Kärnän hakukoulutus 12.10.

Lokakuksena lauantaiaamuna innokkaita koiraharrastajia kokoontui metsätien varteen Uuraisille odottamaan hakukoulutuksen alkua. Katja Kiviaho oli iloksemme järjestellyt ja pyytänyt kouluttajaksi Sari Kärnän Tampereelta. Ihan hetkeen ei ole ollut ulkopuolista kouluttajaa KSPKY järjestämänä. Hakukoulutus sai kivan vastaanoton jäsenistön keskuudessa ja innokkaita osallistujia löytyi heti. Päivä suunniteltiin siten, ettei varsinaista teorialuentoa pidetty vaan pieni alustus. Tämä mahdollisti sen että jokainen pääsi tekemään kaksi kierrosta.

Koirakoita kaikkiaan oli kahdeksan ja kuunteluoppilaita kolme. Koirakoista kaksi olivat vasta aloittelevia ja perehtymässä hakuun. Loput kuusi koiraa olivat treenanneet jo jonkin verran hakua. Osalla oli enemmän kokemusta kuin toisella.

Päivä alkoi pienellä alustuksella, jossa Sari kävi läpi omaa ajatusta ja ideologiaansa haun kouluttamisessa. Alustuksen jälkeen lähdimme yhdessä katsomaan ja merkkamaan hakurataa. Hakurata oli kumpuilevaa kangasmetsää, jossa näki melko hyvin koiran työskentelevä. Keskilinjana toimi sähkölinja ja rata oli pituudeltaan n. 200 m.

Piiloja oli mukavan paljon osallistujilla mukana. Mukaan metsään kannettiin monenlaisia piiloja. Itselleni eniten jäi mieleen ison roskapöntön toimittaminen hakualueelle. Se vaati hieman kekseliäisyyttä ja ripauksen hulluuttakin, jotta sen sinne sain siirrettyä toisesta metsästä. Mutta mitäpä sitä ei tekisi rakkaan harrastuksen eteen.

Sari treenasi ensin oman koiransa Kurtin. Kurtin treeniin aikana hyvin havainnollistui hänen aikaisemmin pitämä ajatus haun kouluttamisesta. Hän samalla selitti ja näytti konkreettisesti.

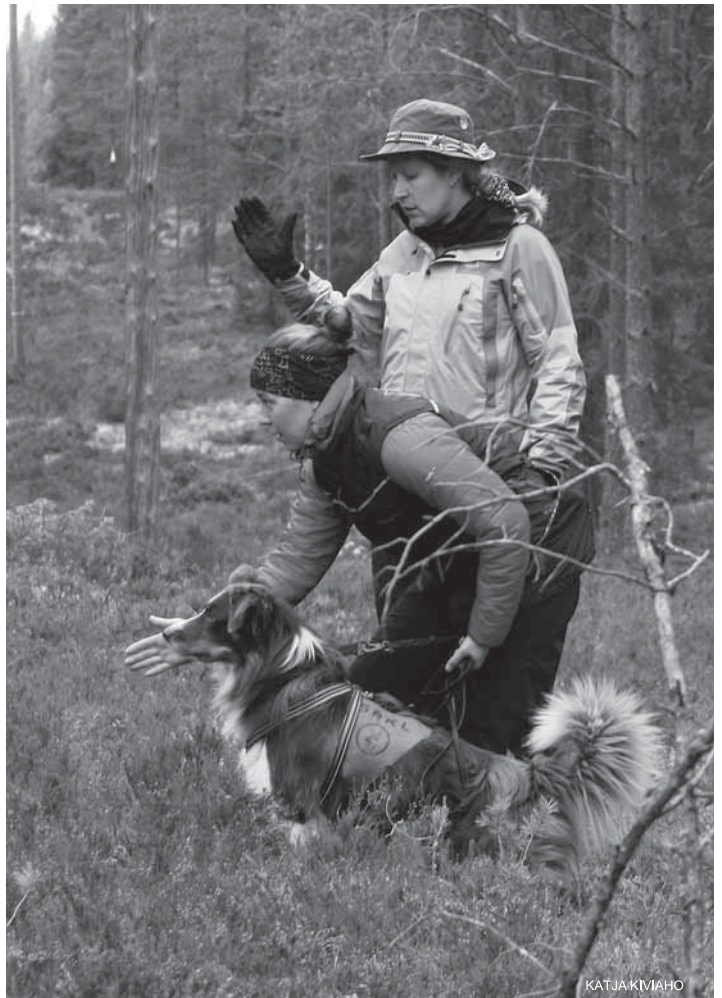
Seuraavana otettiin kaksi vasta alkajaa koiraa. Koirat olivat aikuisia koiria, mutta samaa tapaa käytetään pennun kanssa aloittaessakin. Heidän treeninsä olivat hajunhakuja. Maalimiehet menivät ”puhtaalle” alueelle piiloon. Ohjaaja kulki kohti maalimiestä ja heti kun koira otti hajun maalimiehestä, niin koira sai mennä. Maalimies palkkasi heti koiran iloisesti. Sama toistettiin joitakin kertoja. Näin pennulle opetetaan etsimään maalimiehet ilmapainuista, ei jäljestämällä.

Aloittelevien koirakoiden jälkeen siirryimme varsinaiselle hakuradalle. Olimme sopineet valmiiksi treenijärjestyksen. Kuudesta koirasta viisi ilmaisi rullalla ja yksi haukkumalla. Rotukirjo osallistujissa oli perinteisiä palveluskoirarotuja edustavia. Paikalla oli pari malinoisia, saksanpaimenkoiraa ja bordercollieta, yksi suursnautseri ja briardi. Jokainen oli aina vuorollaan toisille maalimiehenä. Seuraava koirakko oli aina valmiina odottamassa ja treenit valmiiksi mietitty. Näin saatiin päivä jouhevasti vietyä eteenpäin.

Ensimmäisen kierroksen jälkeen oli ruokatauko. Tauko pidettiin metsässä, jonne Katja oli tehnyt hyvää pastasalaattia kera lisukkeiden. Toinen, lyhempi kierros, tehtiin tauon jälkeen.

Ilta-aurinko laski ja alkoi jo hämärtää, kun viimeinen koirakko lopetteli treenejään. Päivä oli pitkä kaikille mutta osallistujat vaikuttivat varsin tyytyväisiltä. Uusia ideoita ja oppeja mietiskellen lähdimme ajelemaan kotiin. Ilmoille heitettiin jo ajatusta uudesta koulutuksesta ensi kevääälle.

Marja Rantala

KATJA KIVIAHO

Olen Pirkkalalainen koiraharrastaja Sari Kärnä, joka tarjoaa myös pienimuotoista koiranohjaajien sekä koirien koulutusta toiminnalla Taitokuono.

Olen kouluttanut koirakoita eri puolilla Suomea vuodesta 2000 lähtien haun ja tottelevaisuuden saloihin. Toimin myös kouluttajana Tampereen Vetokoiraseurassa vetäen yhtä hakuryhmää sekä satunnaisia tottelevaisuuskoulutuksia vuosittain.

Olen harrastanut koirien kanssa vuodesta 1992 alkaen. Päälajeina ovat palveluskoirien haku-, jälki- ja etsintäkoee sekä tottelevaisuus eli toko.

Koulutan koirani nykyään puhtaasti positiivisesti ja oppimispsykologian tutkittujen lainalaisuuksien mukaan. Tämä on mahdollistanut sen, että kouluttaminen on äärettömän mukavaa ja palkitsevaa sekä itselleni että koirilleni.

Pyrin olemaan koirilleni mahdollisimman johdonmukainen, selkeä sekä reilu. Pilkon opettavat liikkeet mahdollisimman pieniin osiin ja opetan positiivisella tavalla koiralle liikkeiden eri osat ja sitten osat liitetään toimivaksi kokonaisuudeksi.

Opetuksessa tulee myöskin huomioida koiran oikea mielentila eri liikkeissä ja koulutuksen eri vaiheissa.

Koirat eivät ole valinneet meidän harrastustamme, me olemme sen valinneet ja näin ollen meidän tulee tehdä tästä yhteisestä harrastuksesta kaikille miellyttävä ja palkitsevaa!

<http://paimenkopla.blogspot.fi/p/kouluttaja.html>

Marjan ja Foxin koulutuspäivä

Foxin kanssa on aloitettu haun treenaaminen tekemällä ilmaisu ensin. Fox ilmaisee rullalla. Näitä ilmaisu treenejä on tehty talvella kentällä ja kesällä metsässä. Treenikertoja meillä on n. 15. Oma kokemusta hausta ja sen kouluttamisesta on vähän. Alkuun meitä on auttanut meidän oma osaava treeniporukka. Meidän avuntarve Sarilta oli kuinka lähteä työstämään suoria hakupistoja ja etenevää työskentelyä. Foxin treeneissä lähdeittiinkin tekemään nyt vain pelkkää etsintää. Eli kun ennen kuin Fox sai käskyn etsiä ”ukko”, niin se sai ääniavun. Maalimies taputti käsiään ja siitä melkein heti käsky ”ukko”. Maalimies palkkasi heti ja lähti kuljettamaan Foxia takarajalla eteenpäin. Itse olin siirtynyt jo seuraavalle lähetyspaikalle, joka oli vastakkaiselle puolelle. Jossain vaiheessa maalimies passivoitui ja minä kustin Foxin iloisesti luokseni. Tässä vaiheessa minun oma rintamasuunta oli jo valmiiksi sinne minne seuraavaksi lähetän. Otin Foxin suoraan vauhdissa sivulle, tässä oli käsiapu ja namilla. Sama ääniapu kuvio toistettiin ja maalimiehiä oli tässä treenissä yhteensä yhdeksän. Toisella kierroksella treeni oli samanlainen ja maalimiehiä oli viisi.

Sarin koulutuspäivästä sain paljon ideoita ja pohjaa haun kouluttamiseksi. Nyt on helpompi jatkaa treenejä kun on oma ajatus hieman selkeämpi ja kriteerit alkavat hakuun hiljalleen löytyä. Toisten treenejä oli kiva ja opettavainen seurata. Niistä sai paljon oppeja ja vinkkejä eri tilanteisiin kuinka toimia tai ajatuksia tuleviin treeneihin. Oli mukava nähdä eritasoisia ja rotuisia koiria. Mukavan päivän kruunasi leppoinen ja rento porukka.

Katja ja Zenin treenit

Minä olen haussa tosi kokematon ohjaaja ja minulla ei ole aiemmilta koiriltani hakukokemusta. Zenin kanssa on nyt hakua opeteltu parisen vuotta ja viime keväästä vähän aktiivisemmin. Viime talvena tehtiin ilmaisut kuntoon (ruotsalainen rulla). Olen saanut paljon neuvoja ja apuja kokeneilta harrastajilta ja niiden avulla on päästy etenemään suht oikein. Eli Sarin koulutuspäivä oli meille ainakin todella silmiä avaava. Zenillä on vahva toko- ja jälki-tausta. Jälkitausta näkyy myös helposti koiran työskentelyssä hakuradalla. Zen ratkoo helposti asiat jäljestämällä.

Hakua ollaan opeteltu sillä silmällä, että joskus kisaisimme EK:ssa. Zen teki eka kierroksella saman treenin kuin Fox, mutta otimme mielikuvan kahdesta maalimiehestä ensin ennen kuin lähetin Zenin ekalle ja sitten toiselle ukolle. Sitten taas kaksi maalimiestä jne. Koiran oppiessa mielikuvia otetaan ensin neljästä maalimiehestä ja sitten lähetetään yksiköinen, kakkonen, kolmonen ja nelonen ja taas seuraavat neljä jne. Lopulta päästään siihen, että otetaan mielikuvat koko radan ukoista ensin ja sitten koira lähetetään radalle ja aletaan pistottamaan. Näin koira oppii samalla myös risteilyn hakuradalla. Siksi tämä treeni, koska halusimme saada Zenille syvyyttä ja suoralinjaista etenemistä pistoille. Kaikki ukot oli suorapalkalla.

Toisella kierroksella, kun rata oli jo tuttu Zenille (tätä myös kannattaa tehdä välillä, että harjoittelee kaksi kierrosta samalla radalla) ja sillä oli mielikuva radasta, niin vähän vaikeutettiin. Radalle tuli tyhjiä pistoja ja ukkoja. Ukoille otettiin rullailmaisut. Pistot oli parempia edelliskierroksen ansiosta.

Tykkäsin todella paljon Sarin koulutusajatuksista ja se oli todella selvää ja systemaattista ja loogista. Sain paljon neuvoja omaan toimintaan keskilinjalla ja sain sitä siistittyä ja selkiytettyä. Maalimiesten toiminnalla on todella paljon merkitystä ja heidän on oltava todella selkeitä ja hyvin ohjeistettuja, sekä kunnolla piilossa, naamaa myöten. Sillä ainakin oli omalle koiralle iso merkitys. Päivä oli antoisa ja vietimme sitä mukavassa porukassa. Katsomalla muiden harjoituksia oppi myös paljon. Nyt vain paljon harjoitusta.

Katja Kiviaho ja bcn Tending Airborne voittivat tänä vuonna palveluskoirien SM-kisoissa jäljeltä hopeaa. Kuva Lili Scarpellini.

Olipa kerran IPOR jälkikoe...

... ja se oli suuri seikkailu meille kaikille! Kokeen taustalla oli Karmalan Kirsin ääneen sanottu ajatus, että harmitus kun IPOR (eli kansainvälisiä pelastusjälki) kokeita on niin vähän ja niihin on vaikea päästä. Noh, jos meillä oli kesällä tarkoitus järjestää ensimmäinen FH-koe, miksei syksymmällä sitten IPORin jälkikoe. Ja siitä se rohkea ajatus sitten lähti, että järjestetään!

Kokeeseen tarvittiin paikka tottelevaisuus+ketteryysosuu-
delle, joka löytyi Tikkakoskelta Soittokunnan kentältä -
siispä jokaiselta talkoojalta, kisaajalta ja katsojalta henkilö-
tunnuksia kyselemään. Ketteryyssesteistä kokeessa käytettiin
pöytiä, tikkaita, tynnyrisiltaa sekä putki+pussia, josta puuttui
pussi. Apu löytyi agilityhallilta, josta saimme pussin kokeen
ajaksi. Tottelevaisuusliikkeinä olivat seuruu, luoksetulo (sisäl-
tään liikkeestä istumisen joka jatkuu luoksetulona, keskivai-
heilla koira maahan, seisomaan ja sitten taas luokse),
käyttöesineen nouto, koiran kantaminen (hei, me tarvitaan
kantaja!?) sekä paikkamakuu. Paikkamakuun aikana ohjaaja
oli osana henkilöryhmää. Henkilöryhmässä oli mukana myös 2
koiraa, uros ja narttu. Paikkamakaavan koiran oli siedettävä
kaikenlaista, kun ohjaajan ja koiran välissä kulki liikkeen aika-
na niin tuomari, kisaava pari, talkoojia ja ketteryyssesteetkin
olivat siinä ihan vieressä.

Kisaajat jakautuivat 3+3 luokkiin A ja B. Tottis+ketteryys oli molem-
mille luokille samat. Viisi koirakkoa suoritti osuuden hyväksytysti eli
sai yli 70/100pistettä. Jokaiselle koirakolle tuomari arpoi tottis+kette-
ryysliikkeiden suoritusjärjestyksen erikseen. Kokeneella tuomarilla oli
käytäntö hallussa, helpotti kovin kentän sujuvuutta ja arvontoja, jo-
ita yleensä pk-kokeissa ei tottiseen tehdä.

Jäljet olivat Uuraisten puolella, A-jäljet pellolla ja B-jäljet harvas-
sa kangasmetsässä. Jälkiosuuden ideologia on pitkälti sama kuin FH-ko-
keessa: koiran on työskenneltävä matalalla nenällä vaikka kasvillisuus
olisi korkeaa, tuomari arvio suoritusta koko ajan, kulmissa koiran tuli-
si edetä kuin juna eikä tarkistella ympäristöä... A-luokan jälki oli 1000
askelta ja 1,5h vanha; B-luokan 2000 askelta ja 3h vanha. Kulmia ja
esineitä tietysti B-luokassa enemmän.

Jälki on paljon enemmän kuin vain jälki. Se alkaa tunnistusesineen
etsinnällä, jatkuu jälkeenä ja loppuu henkilöilmaisuuksi eli jäljen pääs-
sä on "pelastettava" ihminen. Pisteitä saa jäljestyksestä, esine-ilmai-
suista sekä ihmisen ilmaisusta. Ihminen on tärkeä, siinä on kiinni
80/200pistettä. Oikeastaan siis IPORin maasto-osuudella tehdään ker-
ralla esineruutu, jälki ja haku, ja jokaisen osa-alueen on toimittava,
jotta tulosta syntyy.

Talkoojille ja ratamestarille maasto-osuuden suunnittelu toi monta
uutta mietinnän paikkaa. Tuomarille piti tehdä jokaisesta jäljestä tark-
ka kartta, koska jäljentekijä itse oli jäljen päässä piilossa. Varsinkin
metsässä kulkevat B-jäljet käveltiin monta kertaa ennen koetta lä-
pi, jotta kartat saatiin mahdollisimman tarkoiksi. Lisäksi käyttöesinei-

tä tarvittiin jäljille yli 40kpl, kun metsäjälkikisoissa pärjätään aina
kepeillä. Esineiden piti olla pieniä, mutta käyttöesineitä - onneksi oli
lapsiperheitä joista löytyy pieniä kenkiä, sukkaa, hattuja, lapasia... Ja
lopuksi vielä aikataulutus: A ja B luokan jäljet olivat eri ikäisiä, jäl-
jen päässä piti olla piilossa jo 30min ennen kuin jäljestys aloitettiin +
koko jäljestysaika (= tämä talkooja ei voinut olla samaan aikaan ken-
tällä henkilöryhmässä eikä tekemässä toista jälkeä => huh huijaa, ai-
kataulutus oli aika sudokua...). B-luokan jäljentekijät saivat olla -
onneksi kauniissa syyssäässä - piilossa reilusti yli tunnin, kun jäljesty-
saikaakin 45min. Pressut, lampaantaljat, toppahaalarit, pipot, rukka-
set ja makuupussit olivat tarpeen!

Päivä oli piiitkää ja kaikille rankka. Odottelua, odottelua, kun jo-
kaiselle kisaajalle oma suoritus aika ja tuomarille aikaa siirtyä seuraa-
valle paikalle & aikaa antaa palautetta. Saatiin yksi kulkukoirakin
kiinni (onneksi) juuri ennen peltojälkien suorituksia. Mutta silti - ko-
konaisuudessaan päivä meni hyvin! Kaikesta säättämisestä ja yllätyk-
sistä huolimatta neljä koiraa sai tuloksen: 2 koiraa A-luokasta ja 2
koiraa B-luokasta. Tulokset jääneistä toisen tottelevaisuus jäi hie-
man alle 70p, toisella puolestaan jäljestyksen alku meni pieleen ja si-
ten maasto-osuus nolli. Tuomarilta tuli kiitosta kokeen
järjestelyistä, jes!

Lämmin ja iso kiitos päivän joustaville ja moneen taipuneille to-
teuttajille! Harvoin tulee talkoojia kiiteltä nimillä, vaikka pitäisi ai-
na tehdä niin, sillä jokaisen kokeen tekee talkoojat! Tästä päivästä
tuli niin mieleen yksi kaunis lause, "Minkä haluat toisten sinulle teke-
vän, tee samoin heille". Tämä porukka teki historiaa, ja järjesti vuo-
den ainoan A+B-ipor-jälkikokeen Suomessa! Kiitos MarjaM, TuulaR,
TiinaH, HannaM, MaaritR, Ate ja JaanaJ. Todella Upeeta!

Teksti: Hanna Närhi
Kuvat: Jaana Järvinen

Kokeen tulokset

B-luokka

1. Kirsi Karmala & Tulituulen Run Rings Round 289 p (91+198), RH-F-B, 1.tulos
2. Mirja Konnu & Aggy Spirneo 262 p (92+170), RH-F-B, 2.tulos
Jenni Laaksonen & Sandcastle's Crash in Time (63+165), ei tulosta

A-luokka

1. Liia Rikkinen & Blaze Cobra 258p (88+170), RH-F-A, 2.tulos
2. Hanna Närhi & Tending Dayfly 257p (93+164), RH-F-A, 2.tulos
Heikki Tuomola & Ferdore's I Am Superman (78+0), ei tulosta

Pennusta urheilukoiraksi

Agronomi, tutkija ja valjakkoajaja Riitta Kempe luennoi Laukaassa 13.4.2013 koiran ruokinnasta ja valmentamisesta pennusta urheilukoiraksi. Kempe käsitteli luennossaan koirien oikeaa ruokintatekniikkaa eri kasvuvaiheissa, oikeaa ravintoaineiden tarvetta ja liikunnan merkitystä sekä koiran valmentamista huippukuntoon.

Oikea ruokintatekniikka eri kasvuvaiheissa

Koiran kasvuvaiheet jaetaan pienillä roduilla kahteen ja suurilla roduilla kolmeen osaan. Nopean kasvun vaihe (2-5kk) painottuu luuston kasvuun, hitaan kasvun vaihe lihaksiston rakentumiseen ja viimeisenä kehittyä rasvakuodos. Kasvuvaiheissa koirilla on erilaiset ravintoaineiden tarpeet. Etenkin suurien rotujen ruokinnassa on huomioitava pennun tuleva aikuispaino, kasvuvaihe ja kasvun koostumus.

Kasvuvaihe 2-5 kuukauden iässä on koiran elämän fysiologisesti vaativin vaihe. Karkeimmat tämän kasvuvaiheen aikana tehdyt ruokintatavirheet näkyvät joko välittömästi tai viiveellä koirassa, sillä ravintoaineiden puutokset, yliannostukset ja ravintoaineiden epätasapaino vaikuttavat luuston ja nivelten kehitykseen. Aluksi ruokintakertoja on 3-4 päivässä vieroitusajan aikana. Vieroituksen jälkeen useimmille pennuille riittää 2 ruokintakertaa päivässä. Pennut tulee pitää hoikkana, sillä pentuihin ylipaino liittyy useimmiten aikuisiän ylipainoon. Ruokailukerta ei saa kestää pidempään kuin 15 minuuttia.

Nuorta kotikoiraa voidaan ruokkia 2-3 kertaa päivässä, myöskin yksi ruokintakerta on sallittu. Tällä ei ole haittavaikutuksia, kunhan koiran energiantarvetta ei ylitetä. Ruokinnat kannattaa kuitenkin yleensä jakaa niin, että toinen ruokintakertoista on pääateria, jolloin koira saa yli puolet päivittäisestä ruoka-annoksestaan ja saavuttaa kylläisyyden tunteen. Koirilla kasvu pysähtyy 8-9 kuukauden iässä ja vuoden ikäisenä ne ovat saavuttaneet 80-100% aikuispainostaan. Rotuerojen li-

säksi sukupuoli vaikuttaa koiran kasvuun, sillä uroksilla kasvu kestää pidempään kuin nartuilla. Kun koira on saavuttanut aikuispainonsa, voidaan siirtää aikuisen koiran ruokavalioon. Ruoka tulee valita rotuominaisuuksien ja koiran käyttötarkoituksen mukaisesti.

Energiansaanti ja koiran kasvu

Energian tarpeen tyydyttäminen muodostaa koiran ruokinnan perustan. Pennut, nuoret ja urheilukoirat on syytä pitää hoikkana, muut normaalipainoisina. Ruoan määrää tai sen energiansisältöä muutetaan sen mukaan, kun koira lihoo ja laihtuu. Ruokavalion muut ravintoaineet, valkuainen, vitamiinit ja kivennäiset, suhteutetaan ruoan energiapitoisuuteen, joita koiran on saatava myös riittävästi. Ruokinnassa tärkeää on valita oikea ruokavalio kullekin koiralle yksilöllisesti, aktiiviselle koiralle aktiiviruoka, vanhukselle senioriruoka ja pennuille penturuoka.

Riittämätön energian- ja muiden ravintoaineiden saanti hidastaa koiran kasvua. Pennun ruokintaan kannattaakin kiinnittää huomiota ja sen ruoka punnita tai mitata tarkasti päivittäin. Jos pentu ei syö, ruokinnasta voi tehdä sosiaalisen tapahtuman, jolloin koko lauma syö ja ruokaa on tarjolla vain ruokailun ajan. Nirsoilu on yleensä nuoren ja ainoan koiran ongelma. Myös epätasapainoinen ravinto, esim. kalsiumin ylipuutuminen, heikentää pennun syöntiä. Pennun energiaylipuutuminen puolestaan kiihdyttää kasvua, kun insuliinin kaltaisten kasvutekijöiden erityis lisääntyy. Liian nopea kasvu yhdessä lihomisen kanssa kuormittavat herkässä kehitysvaiheessa olevaa luustoa. Yleensä luuston kehityshäiriöt ilmenevätkin 3-6 kuukauden ikäisillä koirilla.

Pennun ylipainoon kannattaa aina kiinnittää huomiota, lihavalla koiralla kylkiluita ei erota tunnustelemalla ja rasvakerros on hyllyvä. Etenkään suurilla roduilla ei kannata tavoitella maksimaalista kasvunopeutta. Pentujen kanssa kannattaa pyrkiä tasaiseen kasvutahtiin rajoitetulla ruokinnalla, sillä näin siirretään kasvupotentiaalia hitaaseen kasvuvaiheeseen, jolloin kasvuhäiriöiden riski on pienempi. Pennuille ei siis kannata antaa ruokaa vapaasti vaan ruoan määrä rajoitetaan noin 75%:iin siitä, mitä koira söisi vapaalla ruokatarjoilulla. Tämän on todettu paitsi rajoittavan kasvunopeutta ja ennaltaehkäisevän kasvuhäiriöiden syntyä, myös pidentävän koiran elinikää ja viivyttävän kroonisten sairauksien syntyä.

Liian lihavan koiran laihdutus tulisi tehdä maltillisesti pudottaen koiralta painoa 1-2% viikossa. Laihdutuksessa riskinä on energian aliruokinta ja ravintoaineiden riittämätön saanti. Koiran näläntunne voi johtaa myös epänormaaliin käyttäytymiseen. Koiralta voidaan

JAANA FINSON

Syntymäpäivänä voi vähän herkutella.

joko pienentää ruoka-annosta tai ruokavalion rasva- ja energiapitoisuutta tai lisätä kuitujen, esimerkiksi kypsennettyjen vihannesten, määrää ruoassa. Myös liikunnan määrää on syytä lisätä mahdollisuuksien mukaan, sillä jo parin tunnin hihnalenkki lisää energiankulutusta 5%. Metsästys- ja kilpailukoiran paino on syytä tarkkailla aikuisilla koirilla. Jo 1-2 kg:n ylipaino heikentää koiran suorituskykyä ja koirat olisi parempi pitää hoikkana kunnossa. Koiran on oltava sopivassa kunnossa jo ennen metsästys- tai kilpailukautta ja laihduttu tuolloin on vältettävä, sillä koiran palautuminen heikkenee ja sen seurauksena suorituskyky laskee.

Aineenvaihdunnallisesti koira tarvitsee välttämättömiksi rasvahapoiksi Omega-6 ja Omega-3 -rasvahappoja, joita koiran elimistö ei pysty itse valmistamaan. Valkuaista koira tarvitsee kasvuun, immuunivasteen ylläpitämiseksi, hormonien rakennneosiksi, kudosten uusiutumiseen ja korjaamiseen, energiantuotantoon, maidontuotantoon ja sikiöiden kasvuun. Koiranpennun kasvua ei voida korjata enää jälkikäteen valkuasta lisäämällä ja valkuaisen aliruokinta voi johtaa siihen, etteivät koirat kasva normaalikokoisiksi. Tämän vuoksi pennuille ei saa vaihtaa aikuisruokaa ennen kuin niiden kasvu on pysähtynyt.

TIINA KARVONEN

Koiranpennut tarvitsevat paljon kalsiumia, etenkin kasvun alkuvaiheessa (3-4kk), jolloin luuston kasvu on voimakkaimmillaan. Pennut eivät kuitenkaan pysty säätelemään kalsiumin imeytymistä vaan niillä sitä imeytyy aina vähintään 40-80%, kun taas aikuiset koirat pystyvät hormonitoiminnallaan säätelemään kalsiumin imeytymistä jopa 0-80%. Kalsiumin ylirookinta aiheuttaakin voimakkaita kasvuhäiriöitä kaikille pennuille ja jo puolitoistakertaiset kalsiumtarpeen ylitykset ovat haitallisia.

SIRPA RÖMPÖTTI

Urheilukoiran eväsreppu

Edellä on käsitelty jo Pertti Peruskoiran ravintoaineiden tarpeet. Urheilukoirilla energian, valkuaisen, magnesiumin ja rasvojen tarpeet lisääntyvät eniten normitasolta. Rasvat ovat urheilukoiran tärkein energianlähde, sillä se saa niistä 70-90% energiantarpeestaan pitkäkestoisessa suorituksessa. Kun koiran ravinnossa on runsaasti rasvoja, sen kestävyys ja suorituskyyky paranevat. Rasvojen kanssa pitää kuitenkin muistaa, että tasoa, jossa yli 60% energiasta tulee rasvoista, voi käyttää vain tilapäisesti lyhyen aikaa. Ongelmana on lihasten toiminnan muuttuminen, valkuaisen vähäinen saanti, ruuan maittavuuden ja syöntikyvyn laskeminen sekä haiman vajaatoiminnan riskin lisääntyminen. Kuivaruuuissa onkin usein Omega6 ja Omega3 -vitamiinien suhteet väärin (pitäisi olla 2,6:16:1) toisiinsa nähden ja tämä rasvahappojen epätasapaino haittaa rasva-aineenvaihduntaa, mikä ilmenee iho-oireina.

Työ- ja kilpakoirien proteiinin tarve lisääntyy myös raskaan liikunnan myötä varsinkin harjoituskauden alussa ja kun tehdään suuria määrän tai tehon lisäyksiä. Proteiini suojaa koiraa lihasvammoilta ja paljon rasvaa ja valkuaista sisältävä ruokavalio säästää lihasten glykoogenivarastoja rasituksen aikana ja sillä on edullinen vaikutus suorituskyykyyn. Proteiini on määrällisesti tärkeä energian lähde koiralle. Sillä ei ole varsinaisia proteiinivarastoja elimistössään, joten työ- ja kilpakoirille suosituksena on, että 24-40 % energiasta tulee hyvin sulavasti proteiinista. Kuivaruokaan lisätyn lihan sudenkuopista kannattaa kuitenkin muistaa, että lihassa on yleensä paljon rasvaa, vaikka siinä pitäisi olla paljon valkuaista. Tämä epäsuhta voi näkyä myös koiran

suorituksissa. Koiranomistajien pitäisikin olla tarkkana lihan laadun suhteen ja myös reklamoida huomaamistaan epäkohdista.

Kalsium ja magnesium osallistuvat hermoimpulssien kuljettamiseen lihaksille, mikä vaikuttaa lihasten supistumiseen. Lihassa ei ole kalsiumia, joten sitä on hyvä lisätä ruokintaan. Jos koira saa liian vähän kalsiumia, se joutuu mobilisoimaan sitä omasta luustostaan, mikä voi johtaa osteomalasiaan. Magnesiumin krooninen puutos saattaa urheilukoirilla näkyä kestävyysominaisuuksien ja vastustuskyvyn heikkenemisenä, alentuneena lämmönsäätelykykyinä, työskentelyhaluttomuutena ja lihasheikkoutena sekä kramppeina. Monissa korkeaan energiasisällään kuivaruuuissa on urheilukoiran tarpeisiin nähden liian vähän magnesiumia.

Urheilukoirilla nousee myös antioksidanttisten vitamiinien tarve, sillä niillä on oksidatiivista stressiä ehkäisevä vaikutus. E-vitamiinin puutos voi altistaa myös solut hapettumisvaurioille ja heikentää suorituskyykyä. Kestävyysharjoittelu, raskas kilpailusuoritus, oksidatiivinen stressi ja runsaasti rasvaa sisältävä ruokinta alentavat lihasten E-vitamiinipitoisuutta, mutta optimaalisella ruokinnalla ja riittävällä E-vitamiinin saannilla voidaan ehkäistä monia patologisia häiriötiloja. Antioksidanttisten vitamiinien käytössä pitää muistaa kohtuus, jotta koiran oma antioksidanttituotanto ei vähene. Tilapäiseen yliannostukseen ei koiralla tiedetä liittyvän kliinisiä oireita, mutta tutkimusten avulla on huomattu, että liian suuret E-vitamiiniansiannot jatkuvasti käytettynä hidastavat vinttikoirien vauhtia. Niiden käytöstä on eniten hyötyä valmentamattomille nuorille koirille kuin hyvin valmennetuille konkareille, sillä myös valmennuksella voidaan kehittää koiran omaa antioksidanttijärjestelmää.

Muista vitamiineista Kempe mainitsi karotenoidit, jotka parantavat vastustuskykyä ja vähentävät tulehduksia. Astaksantiini stimuloi karotenoideista parhaiten immuunijärjestelmää ja se toimii tehokkaasti E-vitamiinin kanssa antioksidanteina rasituksen aikana. Urheilukoirilla myös B-vitamiinien tarve lisääntyy lähes 2-3-kertaiseksi. Koirat kestävät hyvin korkeitakin B-vitamiinitasoja ilman haittavaikutuksia, sillä vesiliukoisena vitamiinina ylimäärä eritetään munuaisten kautta virtsaan. B-vitamiinien puutostilat näkyvät hermosto- ja lihashäiriöinä, iho- ja silmäoireina ja anemiana.

Liikunta, nesteytys ja ruokintatekniikka

Urheilukoiran valmennukseen tulisi kuulua peruskuntoharjoittelua, jota seuraa kilpailuun valmistava kausi ja koiran kunnon huipentuminen kilpailukaudella. Kilpailukauden jälkeen koiran huippukunto ajetaan alas valmennusta asteittain keventämällä ja ennen peruskuntokautta pidetään lyhyt lepokausi. Koiran ruokinnan tulisi seurata valmennuskauden muutoksia: Lepokaudella ruuan valkuaisainepitoisuus saa olla hieman ylläpitotasoa korkeampi, jotta koiran lihasmassaa on helpompi ylläpitää. Peruskuntokaudella siirrytään asteittain viikon aikana aerobista harjoittelua tukevaan rasvaisempaan ruokavalioon, ns. 30/20-tyyppiseen ruokintaan (30% valkuaista, 20-25% rasvaa). Kilpailukaudella kestävyyttä vaativissa lajeissa ruokinta pysyy suunnilleen samanlaisena kuin peruskuntokaudella, mutta kivennäis- ja hivenaineiden sekä vitamiinien riittävään saantiin tulee kiinnittää huomiota. Siirtymäkauden lopussa palataan asteittain ylläpitotason ruokintaan.

Kilpailupäivän ruokintarutiinit eivät saisi poiketa juurikaan normaalista harjoituskauden ruokintakäytännöistä ja varsinkaan mitään uutta ei saisi kilpailuissa kokeilla. Harjoituskauden rutiinit pitäisikin suunnitella niin, että ne tukisivat kilpailurutiineja niin ruokintatekniikan kuin juottorutiinienkin osalta. Liikuntasuoritukseen kannattaisi aina lähteä tyhjällä vatsalla. Ruokinta juuri ennen rasitusta estää rasvojen käytön energiaksi rasituksen aikana, lisää koiran elopainoa, saattaa rajoittaa hengitystilavuutta ja nostaa veren laktatipitoisuuden 2,5-kertaiseksi. Ruoansulatus lisää myös lämmön muodostusta ja veden tarvetta ja suolistossa vellova ruokasula voi pitkäkestoisessa rasituksessa ärsyttää suolistoa.

Suoritusta edeltävä ruokintatekniikka kannattaa miettiä liikunnan rasittavuuden mukaan. Erittäin kovaan suoritukseen, kuten valjakourheiluun tai metsästyksen, valmistauduttaessa koira kannattaa ruokkia 18-22 tuntia ennen suoritusta, jotta koko suolisto on tyhjä ruoasta. Kevyempään suoritukseen valmistauduttaessa ruokinta 12-14 tuntia ennen suoritusta on riittävä, jotta suolisto on lähes tyhjä. Ruo-

kinnan ja liikunnan minimiaika on ruokinta 6-8 tuntia ennen suoritusta, jolloin mahalaukku on tyhjä. Suoritusten yhteydessä ei kuitenkaan saa unohtaa nesteytystä, joka kannattaa tehdä 3-8 tuntia ennen suoritusta. Tällöin juottoveden maustamiseen voi käyttää 20-30% ruoka-annoksesta. Ennen suoritusta koira on hyvä nesteyttää vielä ½-3 tuntia aiemmin juoma-annoksella (noin ½ litraa keskikokoiselle koiralle), joka on maustettu esimerkiksi tonnikalalla, maksalla, kuivalihalla tms.

Nestehukkaa suorituksen aikana pystyy ja kannattaa ennaltaehkäistä, sillä jo 3-4% nestehukka heikentää koiran suorituskykyä verenkierron hidastuessa. Tällöin koiran kyky jäähdyttää elimistöään heikentyy ja ylikuumenemisen riski lisääntyy. Koiran nesteytyksen riittävyttä voi kokeilla nostamalla koiran ylähuulta ja painamalla pari sekuntia sormella koiran ientä. Värin tulisi palautua normaaliksi jo parissa sekunnissa tai muuten koira kärsii nestehukasta. Koira kannattaa nesteyttää huolellisesti jo ennen suoritusta ja suorituksen aikana pienillä annoksilla. Koiraa voidaan myös nesteyttää pari päivää ennen kilpailua, jolloin puhutaan nestetankkauksesta. Äkillinen nesteen lisäys nostaa suonensisäistä nestemäärää, mikä ylläpitää paremmin elinten läpi tapahtuvan nestevirtauksen ja lihasten nestetasapainon.

Nesteytys on ensimmäinen toimenpide palautumisvaiheessa, sillä heti rasituksen jälkeen koiralla on voimakkaampi janontunne kuin 5-30 minuuttia suorituksen jälkeen. Koiralle kannattaa tarjota maustettua vettä pieninä annoksina mahdollisimman usein, koska kaikki koirat eivät pysty korvaamaan rasituksessa menettämäänsä nestettä yhdellä juomiskerralla. Hiilihydraattien on todettu edesauttavan palautumista rasituksesta huomattavasti ja lisäksi ne ovat tärkeä energianlähde koirilla. Koira tulisi ruokkia pari tuntia rasituksen jälkeen, jolloin sille annetaan päivän pääruoka. Suurin osa ruuansulatuksesta tapahtuu lepoaikana eikä koiraa saa liikuttaa voimakkaasti välittömästi ruokinnan jälkeen.

Koiran valmennus on urheilua

Hyvin suunniteltu valmennusohjelma parantaa koiran fyysistä suorituskykyä ja ennaltaehkäisee rasitusvammojen syntyä. Koiralla on ihmiseen verrattuna ylivoimaiset kestävyysominaisuudet ja pitkän tähtäimen valmennussuunnitelma voi kattaa koko koiran eliniän. Alle 2-vuotiaana koira on monipuolinen ja perustekniikan osaava, 2-3-vuotiaana keskitytään lajipainotteiseen, huipulle tähtäävään kauteen ja 3-7-vuotiaana on vaativa huippukausi. Vuosisuunnitelmassa harjoittelu jaetaan yhtälailla peruskuntokauteen, kilpailuun valmistavaan kauteen ja kilpailukauteen. Vuosisuunnittelua tehdessä kannattaa aloittaa takaperoisesti vuoden tärkeimmästä päätavoitteesta, jonne ajoitetaan nousujohteinen kilpailu- tai metsästyskausi. Harjoittelun painopisteitä pitää myös miettiä, mitä ominaisuuksia pitäisi kehittää ja lopuksi jakaa harjoitusmäärät jaksoille ja viikoille. Viikot jaetaan vielä päiväkohtaisesti, mutta kaikkia harjoitteita ei tarvitse heti merkitä kalenteriin. Ne tarkentuvat harjoittelukauden edetessä.

Nousujohteisuudella tarkoitetaan, että harjoituskertojen, -ajan, toistojen, kokonaismäärän, intensiteetin ja kokonaiskoormituksen tulee kasvaa systemaattisesti ja vähän kerrallaan. Harjoitusohjelman kiristytessä rasitusta pitää lisätä kuitenkin vain raskaille päiville ja tarpeelliset helpot päivät pidetään kevyinä. Jokaisen harjoituskerran jälkeen pitäisi jäädä tunne, että koira olisi jaksanut vielä hieman enemmän. Kunnon nousu tapahtuu kuitenkin vasta harjoitusta seuraavan riittävän levon aikana ja ilman riittävää lepojaksoa vaarana on yllirasitus, jolloin koiran kunto alkaa ennemmin laskemaan kuin nousemaan. Harjoitusten välillä ei myöskään saa olla liian pitkää lepoa, koska kunto ei silloinkaan kehity tai se voi jopa laskea.

Aikuisen koiran peruskuntokauden harjoittelun tulee olla suunnitelmallista, säännöllistä ja nousujohteista ensimmäisten 16-20 viikon aikana. Harjoittelun aloitus pitää tehdä koiran ehdoilla, noin 3-5 km:n lenkeillä ja rasitusta lisätään suorituksen kestoa pidentämällä, esimerkiksi +2km/parin viikon välein tai 10-30%:n lisäys harjoitusmäärästä. Harjoitusmääriä olisi hyvä olla 3-4 kertaa viikossa harjoituskauden alussa joka toinen päivä ja koiran tulisi palautua 1-2 päivässä tai harjoitus on ollut liian kova. Harjoituskauden edetessä pari harjoitusta voi olla peräkkäisinäkin päivinä. Vaihtelua harjoitteluun saa erilaisista maastoista ja erilaisista kuntoilumuodoista, kuten vapaana juoksutuksesta, polkupyörälenkeistä, hiihdosta, potkukelkkailusta, uittamista, suoharjoittelusta ja mönkijä- tai kärrylenkeistä. Esimerkiksi 30 minu-

tin uittaminen vastaa noin 2 tunnin vapaana juoksutusta. Aluksi kannattaa siinäkin aloittaa vain parin minuutin jaksoista ja edetä nousujohteisesti 2 x 10 minuutin rauhallisiin uintijaksoihin.

Lihaskuntoa ja voimaharjoittelua koira tarvitsee kiihdytyksiin, kovavauhtiseen juoksuun, hyppyihin ja vammojen ehkäisemiseen. Perusvoiman harjoittelujakso tulee ajoittaa mahdollisimman kauas kilpailukaudesta peruskuntokauden alkuun, sillä liian rasittava voimaharjoitus kipeyttää lihakset, vähentää liikelaajuutta, koordinaatiota ja nopeutta. Vauhtikestävyysharjoittelu lisää myös koiran voiman käyttöä ja kunnon kasvaessa tasavauhtisen harjoituksen kestoa voidaan pidentää ja vauhtia kasvattaa. Vauhtikestävyysharjoittelua voi alkaa

tekemään, kun koiralla on alla vähintään 6-10 viikkoa peruskuntoharjoittelua. Maksimikestävyyskausi aloitetaan 3-4 viikon kilpailuun valmistavalla kaudella, jolloin tehdään kovavauhtista intervalliharjoittelua.

Huippukunnon vireyksessä täytyy muistaa antaa koiran elimistölle lepoa kovan työn jälkeen, jolloin suorituskyky paranee entisestään. Viimeisten 10 päivän aikana ennen kilpailua ei tehdä enää äärimmäisen kovia treenejä, sillä sen aikana ei pystytä enää kehittämään ominaisuuksia. Vaarana on liiallinen löysäily, ja 1-2 päivää ennen kilpailua tai metsästyskautta olisikin hyvä tehdä herättelevä harjoitus lyhyen vedon muodossa. Tuohon treeniin ei saa ladata kaikkia henkisiä ja fyysisiä voimavaroja, vaan ennätystreeni on tehtävä hyvissä ajoin ennen kisoja, jotta koira pystyy palautumaan rasituksesta ja olemaan iskussa kilpailupäivänä. Tehokkainta on tehdä harjoitukset jarru päällä säästöliekillä. Kilpailukauden jälkeen koiran kunto "ajetaan alas" siirtymä- ja lepoauden aikana, jolloin tehdään rauhallista ja vaihtelevaa peruskuntoharjoittelua keräten uutta intoa ja pitäen yllä peruskuntoa seuraavaa kautta varten.

Tärkeintä on seurata koiran mielialaa ja toimia sen mukaisesti. Koiran halu juosta kertoo parhaiten onnistuneesta valmennuksesta. Jos koira on haluton juoksemaan eikä tahdo lähteä lenkille, jossain on vika. Koira voi olla esimerkiksi loukkaantunut, väsynyt, stressaantunut tai siltä vaaditaan liikaa. Koiran omistajan on tunnettava tarkoin koiran rajat ja minkälaiseen suoritukseen se pystyy. Jos koiralta vaaditaan koko ajan enemmän kuin mihin se pystyy, se oppii pian säästelemään itseään eikä luota omistajaansa.

Kempen luento oli hyvä herätys miettimään omien koirien ruokintaa ja liikuttamista. Onko ruokinta kohdallaan ja pitäisikö vuoden kiertä vieläkin selkeämmin jakaa harjoitus- ja lepokausiin? Toisaalta luento oli vain pintaraapaisu asiaan. Välillä tuntui, että pitäisi olla paljon enemmän tietoa käsitellyistä aiheista jo etukäteen, jotta ymmärtäisi kaikki pienet nyanssit luennolla käsitellyistä aiheista.

Luennolla puhuttiin paljon optimaalisesta ruokinnasta, mutta vastauksia siihen oikeanlaiseen ruokintaan ei saatu. Johtuiko tämä yleisössä istuneesta Kempen kilpakumppanista, vai onko Kempen tyyli yleensäkin vain herätellä yleisöä miettimään koiriensa hyvinvointia? Kunkin koira kun on aina oma yksilönsä ja kuten ihmisillekään, kaikille ei käy samat ruokinta- ja liikutustavat.

*Referaatti Kempen käsittelemistä aiheista,
kirjoitti Tiina Karvonen*

Palautus osoitteella:

Jaana Pinson
Oskarinkatu 44
41160 Tikkakoski

PK SM VIESTI KULTAA TIINA, HALTI & SEIJA

PK SM JÄLKI HOPEAA KATJA & ZEN

NOM VIESTI HOPEA SEIJA, TIINA & HALTI, NOM JÄLKI HOPEA HANNA & KIT

Syyskokous ja pikkujoulut perään la 23.11. klo 15 Toivakka, Hirsiahon tila (johtokunnan kokous klo 14)

Käsitteltävänä sääntömääräiset asiat:

- valitaan yhdistyksen puheenjohtaja ja varsinaiset jäsenet
- erovuoroisten tilalle sekä neljä varajäsentä
- valitaan jaostot ja niiden jäsenet
- päätetään toimintasuunnitelmasta ja talousarvioista vuodelle 2013 sekä jäsenmaksun suuruus
- käsitellään muut asiat

Mikäli haluat tuoda jonkin asian syyskokouksen käsiteltäväksi, ilmoita siitä vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta kirjallisesti puheenjohtaja Jari Parkkisenniemielle, Sepänkatu 13 A 1, 40720 Jyväskylä, jariparkkis@gmail.com

Syyskokouksen jälkeen jatkamme puurojuhlalla pikkujoulujen merkeissä.

Joulupukki vierailee n. klo 18 ja muutakin jouluaiheista ohjelmaa on luvassa. Otathan mukaan pienen puurojuhlapaketin n. 2 €.

Iltaa jatkamme ohjelmallisen osuuden jälkeen saunomisella, joten sauna kampeet mukaan. Yöpyjät varatkaa omat petivaatteita mukaan.

Ilmoittautumiset 11.11. mennessä Tiinalle
puh. 0400 647 066 tai lehtomaki.tiina@gmail.com

FIN KVA JK3 VK3 BH TK1
Tending Inflamm "Fox" s. 14.10.2009
i. Eryri Roi e. Tending Panthererss
om./ohj. Marja Rantala

JK3

20.10.2012 Uurainen 274
9.5.2013 Uurainen 271
26.5.2013 294

VK3

30.10.2011 Toivakka 274 4.11.2012 Toivakka 287
8.6.2013 Toivakka 273

Elämäni ensimmäinen KVA koiria ja vielä tuplana. Huikea pieni Fox box, kettulaatikko - on ilo työskennellä kanssasi. Paljon on töitä tehty ja näitä tuloksia ei yksin saavuteta.

Suuret kiitokset kuuluvat kaikille jotka ovat meitä auttaneet, tukeneet ja sitkeästi treenanneet kanssamme. Viestillä ei olisi ikinä tuloksia tullut ilman loistavaa kakkosohjaajaa - kiitos Kirsi! Lämpimät ja isot kiitokset lähtevät myös Katjalle, Hannalle ja Marjalle!